

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU WSPÓŁPRACY
MINISTRA RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI
ORAZ
PODMIOTAMI WYMIENIONYMI
W ART. 3 UST. 3 USTAWY
O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO
I O WOLONTARIACIE
NA LATA 2015–2017
ZA ROK 2016**

Kwiecień 2017 r.

**Departament Ekonomii Społecznej i Pożytku Publicznego
w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa**

Program współpracy powstał w ramach projektu „Synergia – program współpracy Ministra Pracy i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi na lata 2015–2017”, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

ISBN 978-83-64309-07-6

Łamanie: ZWP MRPiPS. Zam. 405/2017.

Spis treści

Wstęp	5
I. Zadania realizowane w ramach wdrażania Programu	6
II. Sposób realizacji Programu	7
II.1. Realizacja programów rządowych i resortowych	7
II.1.1. Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020	7
II.1.2. Rządowy Program na Rzecz Aktywności Osób Starszych na lata 2014–2020	9
II.1.3. Program Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu – nowy wymiar 2020	10
II.1.4. Program wspierający rozwiązywanie problemu bezdomności	12
II.1.5. Program „Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi”	13
II.1.6. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	13
II.1.7. Rządowy Program dla Rodzin Wielodzietnych	14
II.1.8. Program Operacyjny „Pomoc Żywnościowa” 2014–2020	15
II.1.9. Konkurs Inicjatyw Organizacji Pozarządowych	16
II.1.10. Resortowy Program Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej	16
II.1.11. Resortowy Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 „MALUCH”	17
II.1.12. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej	17
II.2. Trzeci sektor w ramach perspektywy finansowej 2014–2020 – współpraca z administracją publiczną i roztropne wykorzystanie środków finansowych	18
II.3. Podniesienie jakości współpracy MRPiPS z organizacjami pozarządowymi	22
II.3.1. Polityka informacyjna, patronaty, rekomendacje	22
II.3.2. Integracja działań MRPiPS	23
II.3.3. Funkcjonowanie ciał opiniodawczo-doradczych i organów pomocniczych	24
II.4. Partycypacyjne tworzenie systemowych i programowych rozwiązań dotyczących problemów społecznych	32
II.4.1. Wzajemne informowanie się o najistotniejszych przedsięwzięciach poprzez wykorzystanie dostępnych kanałów komunikacji, umożliwiających wspólną ich realizację bądź uczestnictwo – zespoły problemowe	32
II.4.2. Wzmacnianie partnerstwa publiczno-społecznego	34

II.5. Poprawa jakości konsultacji społecznych poprzez stosowanie technik konsultacji, zapewniających aktywny udział obywateli w tym procesie	34
II.5.1. Wprowadzenie regulacji wewnętrznych w MRPiPS dotyczących konsultacji społecznych	34
II.6. Tworzenie warunków dla rozwoju potencjału organizacji pozarządowych oraz współpracy z administracją publiczną	35
II.7. Wspieranie i rozwijanie aktywności obywatelskiej w ramach inicjatyw nieformalnych	36
III. Środki finansowe przeznaczone na realizację Programu	36
IV. Podsumowanie	38

Wstęp

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (dalej MRPiPS) jako pierwsze podjęło się opracowania resortowego *Programu współpracy MRPiPS z organizacjami pozarządowymi na lata 2015–2017* (dalej Program), włączając współpracujące z MRPiPS organizacje III sektora w każdy etap tworzenia Programu. Podstawę prawną tworzenia Programu stanowi art. 5b ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2016 r. poz. 1817, z późn. zm.) (dalej UDPPiW).

Program¹ został przyjęty zarządzeniem nr 30 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 października 2014 r.² Na szczególną uwagę zasługuje model przygotowania Programu. Do każdego etapu jego tworzenia włączeni byli zainteresowani udziałem eksperci – przedstawiciele sektora pozarządowego, którzy brali czynny udział w konstruowaniu celów Programu oraz opiniowali poszczególne jego zapisy. Główny ciężar prac spoczywał na *Zespole do spraw opracowania programu współpracy MRPiPS na lata 2015–2017 z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 UDPPiW*³. Do zadań Zespołu należała analiza stanu współpracy komórek organizacyjnych MRPiPS z organizacjami pozarządowymi, opracowanie na tej podstawie Programu oraz zajmowanie stanowiska wobec uwag zgłaszanych w procesie konsultacji. Na zaproszenie przewodniczącego w pracach zespołu, mogły uczestniczyć także osoby nie będące pracownikami MRPiPS, w tym przedstawiciele organów opiniodawczo-doradczych Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (dalej Ministra) oraz przedstawiciele sektora pozarządowego. Proces tworzenia Programu może stać się punktem odniesienia dla opracowania tego typu dokumentów w innych ministerstwach⁴.

Celem głównym Programu jest stworzenie i wdrożenie systemowych rozwiązań umożliwiających aktywny udział organizacji pozarządowych w planowaniu, realizacji i monitorowaniu polityk publicznych MRPiPS na określonych zasadach i w formach partnerstwa publiczno-społecznego.

Celami szczegółowymi Programu są:

- a) integracja działań MRPiPS ukierunkowana na podniesienie jakości współpracy MRPiPS z organizacjami pozarządowymi;
- b) partycypacyjne tworzenie rozwiązań dotyczących problemów społecznych;
- c) tworzenie warunków dla rozwoju potencjału organizacji pozarządowych;

¹ Prace nad programem współpracy odbywały się w ramach realizowanego przez Departament Pożytku Publicznego projektu *Synergia - program współpracy Ministra Pracy i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi na lata 2015–2017*, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego (Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Priorytet V *Dobre rządzenie*, Działanie 5.4 *Rozwój potencjału trzeciego sektora*, Poddziałanie 5.4.1 *Wsparcie systemowe dla trzeciego sektora*).

² Zarządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 października 2014 r. w sprawie przyjęcia programu współpracy Ministra Pracy i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2015–2017.

³ Zarządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 listopada 2014 r. w sprawie powołania zespołu do spraw opracowania programu współpracy MRPiPS na lata 2015–2017 z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

⁴ Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy o fundacjach wprowadziła obowiązek przyjmowania programów współpracy z organizacjami pozarządowymi przez organy administracji rządowej. Do tej pory tworzenie takich programów było fakultatywne.

- d) poprawa jakości konsultacji społecznych poprzez stosowanie technik konsultacji, zapewniających aktywny udział obywateli w tym procesie;
- e) wspieranie i rozwijanie aktywności obywatelskiej, w tym inicjatyw nieformalnych;
- f) tworzenie warunków do współpracy administracji samorządowej/rządowej z organizacjami pozarządowymi

Sprawozdanie z realizacji Programu współpracy jest drugim sprawozdaniem opracowanym przez MRPiPS. Pierwsze obejmowało rok 2015.

I. Zadania realizowane w ramach wdrażania Programu

Zadania zaplanowane do realizacji przez MRPiPS zostały sformułowane na podstawie rekomendacji zawartych w diagnozie do Programu, propozycji zgłoszonych podczas spotkań Zespołu ds. opracowania Programu oraz informacji przekazanych przez jednostki organizacyjne MRPiPS, a także w Sprawozdaniu z realizacji Programu za rok 2015.

Wynikają one również z regulaminu organizacyjnego MRPiPS oraz założeń projektu *Synergia – Program współpracy Ministra Pracy i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi na lata 2015–2017*.

Priorytetowe zadania publiczne wskazane w Programie to:

1. Realizacja programów rządowych i resortowych.
2. Wzmocnienie potencjału i sprawności działania trzeciego sektora – w wymiarze horyzontalnym, sektorowo-branżowym i terytorialnym – warunkujących jego zdolność do realizacji zadań publicznych oraz efektywnego i profesjonalnego uczestnictwa w różnych formach współpracy z sektorem publicznym (w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL), Priorytet V *Dobre rządzenie*, Działanie 5.4 *Rozwój potencjału trzeciego sektora*).
3. Roztropne wykorzystanie środków z nowej perspektywy finansowej 2014–2020.
4. Skuteczne wykorzystanie funkcji i potencjału ciał opiniodawczo-doradczych Ministra, zwiększenie przepływu informacji pomiędzy nimi jak również tworzenie nowych ciał opiniodawczo-doradczych.
5. Wzmocnienie konsultacji społecznych, w tym wdrożenie Siedmiu Zasad Konsultacji⁵: dobrej wiary, powszechności, przejrzystości, responsywności, koordynacji, przewidywalności oraz poszanowania interesu ogólnego, poprzez wypracowanie wystandaryzowanej formy przeprowadzania konsultacji społecznych.
6. Wzmacnianie partnerstwa publiczno-społecznego.

⁵ *Siedem Zasad Konsultacji* zostało zarekomendowane w programie *Lepsze regulacje 2015*, jako dokument zalecany do stosowania w ministerstwach do czasu wypracowania w administracji jednolitych wytycznych do oceny skutków regulacji i zasad konsultacji przeprowadzanych podczas przygotowywania dokumentów rządowych. *Siedem Zasad Konsultacji* dostępne jest w dokumencie *Kodeks konsultacji*, który opublikowany jest na stronie www.mac.gov.pl.

7. Wzajemne informowanie się o najistotniejszych przedsięwzięciach poprzez wykorzystanie dostępnych kanałów komunikacji, umożliwiających wspólną ich realizację bądź uczestnictwo.
8. Ujednoczenie procedur związanych ze współpracą MRPIPS z organizacjami pozarządowymi.
9. Komunikacja dotycząca współpracy, wsparcie informacyjno-promocyjne organizacji poprzez wykorzystywanie narzędzi będących w dyspozycji MRPIPS (strona internetowa, materiały promocyjne, zakładki na stronie poświęcone konsultacjom dokumentów, multimedialna informacja nt. współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, w tym współpracy MRPIPS, która będzie zawierać informacje potrzebne do wdrożenia Programu).
10. Wsparcie merytoryczne w realizacji zadań publicznych np. informacja, doradztwo.

W *Sprawozdaniu z realizacji Programu współpracy za rok 2015* wskazano natomiast, że w roku 2016 w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi szczególne miejsce zajmą działania dedykowane wspieraniu rodziny.

Elementy konstrukcji Programu wynikają z przepisów UDPPiW.

II. Sposób realizacji Programu

II.1. Realizacja programów rządowych i resortowych

Minister realizuje szereg programów skierowanych bezpośrednio lub pośrednio do organizacji pozarządowych. Środki na realizację projektów ramach tych programów przekazywane są w formie dotacji. Projekty są realizowane przez organizacje pozarządowe w sferach zadań publicznych wskazanych w art. 4 UDPPiW.

Najczęściej stosowanym trybem dystrybucji dotacji są otwarte konkursy ofert. Ramy prawne takiego konkursu określają przepisy wskazane w art. 11–19 UDPPiW.

Informacje o poszczególnych konkursach ogłaszanych przez Ministra znajdują się na stronie Biuletynu Informacji Publicznej MRPIPS, w zakładce „Ogłoszenia i wykazy”.

II.1.1. Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020

Celem głównym Programu FIO (P FIO) jest zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. Zgodnie z zapisami P FIO na lata 2014–2020 środki na realizację wynoszą każdego roku 60 mln zł (w tym 57,6 mln na dotacje i 2,4 mln na pomoc techniczną). Zakres możliwych do zrealizowania działań obejmuje wszystkie wymienione w art. 4 UDPPiW obszary działalności pożytku publicznego.

1 września 2015 r. ogłoszony został konkurs ofert na realizację zadań publicznych w ramach FIO 2016. Uprawnione podmioty składały oferty o dofinansowanie zadań w ramach jednego

z trzech Priorytetów: Priorytet 2. *Aktywne społeczeństwo*; Priorytet 3. *Aktywni obywatele*; Priorytet 4. *Silne organizacje pozarządowe* oraz Komponentu Wsparcia Działań Strażniczych w Priorytecie 3 i Komponentu Działań Systemowych w Priorytecie 4. Termin składania ofert w Priorytecie 3, w tym w ramach Komponentu Wsparcia Działań Strażniczych oraz w Priorytecie 4, w tym w ramach Komponentu Działań Systemowych przypadał od 1 września 2015 r. do 23 września 2015 r., natomiast w Priorytecie 2 przypadał od 1 grudnia 2015 r. do 7 stycznia 2016 r. Ponadto w Komponentie Działań Systemowych w Priorytecie 4 od 2 do 23 listopada trwał nabór uzupełniający w zakresie tematycznym 3 – *Wsparcie dla organizacji realizujących projekty w zakresie działań strażniczych*.

Termin rozpoczęcia zadań realizowanych w ramach Priorytetu 3, w tym w ramach Komponentu Wsparcia Działań Strażniczych, oraz Priorytetu 4 w tym w ramach Komponentu Działań Systemowych przypadał na 1 marca 2016 r., natomiast projekty realizowane w Priorytecie 2 mogły rozpocząć się z dniem 1 maja 2016 r. Termin zakończenia realizacji zadań „jednorocznych” w Priorytecie 2 upływał 31 grudnia 2016 r., natomiast zadań „dwuletnich” 30 listopada 2017 r. W przypadku Priorytetu 3 i Priorytetu 4 dla zadań „jednorocznych” termin realizacji zadań trwał do 31 grudnia 2016 r., dla zadań „dwuletnich” do 30 listopada 2017 r. Czas zakończenia realizacji zadań „jednorocznych” w Komponentie Wsparcia Działań Strażniczych wyznaczony był na 31 grudnia 2016 r., zaś w stosunku do zadań „dwuletnich” do 30 listopada 2017 r. Takie same terminy dotyczyły projektów złożonych w Komponentie Działań Systemowych, z zastrzeżeniem, że czas realizacji zadań „trzyletnich” planowany jest na 30 listopada 2018 r.

Wysokość wnioskowanej dotacji dla projektów „jednorocznych” wynosi od 10 tys. zł do 100 tys. zł, natomiast dla projektów „dwuletnich”: od 20 tys. zł do 200 tys. zł (minimalna dotacja w danym roku musi wynosić nie mniej niż 10 tys. zł). Wyodrębniony został Komponent Działań Systemowych (KDS) – projekty mogą być nawet 3-letnie, a dotacja roczna to maksymalnie 250 tys. zł, czyli maksymalnie 750 tys. zł na 3 lata).

Rozstrzygnięcie konkursu w Komponentie Działań Systemowych i Komponentie Wsparcia Działań Strażniczych nastąpiło 12 listopada 2015 r., w Priorytecie 3 i 4 – 2 maja 2016, natomiast w Priorytecie 2 – 25 kwietnia 2016 r.

W ramach P FIO w 2016 r. złożono 4 797 ofert. Ostatecznie dofinansowano 464 oferty (liczba zawartych umów i przekazanych dotacji). Kwota dofinansowania projektów wyłonionych w konkursie FIO 2016 wyniosła 33 120 071,67 zł.

Oferty dofinansowane w Priorytecie 2 dotyczyły wszystkich wymienionych w P FIO kierunków działania dla tego Priorytetu:

1. Aktywizacja obywateli w sprawach wspólnotowych.
2. Rozwijanie wolontariatu.
3. Poprawa zdolności organizacji pozarządowych do mobilizowania zasobów.
4. Aktywizacja współpracy wspólnot lokalnych i instytucji publicznych.
5. Wspieranie aktywnych form integracji społecznej.
6. Rozwój przedsiębiorczości społecznej.
7. Tworzenie warunków rozwoju bezpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego.

Oferty dofinansowane w Priorytecie 3 dotyczyły wszystkich wymienionych w P FIO kierunków działania dla tego Priorytetu:

1. Zwiększanie wpływu obywateli na polityki publiczne.
2. Rozwijanie edukacji obywatelskiej i kompetencji społecznych.
3. Wzrost znaczenia organizacji strażniczych i rzeczniczych.
4. Wspieranie tworzenia partnerstw (w tym partnerstwa publiczno-społecznego) i innych form współpracy, służących aktywizacji obywateli oraz przekazywaniu im do realizacji zadań publicznych.
5. Komponent Wsparcia Działań Strażniczych.

Oferty dofinansowane w Priorytecie 4 dotyczyły obu wymienionych w P FIO kierunków działania dla tego Priorytetu:

1. Zwiększenie kompetencji organizacji obywatelskich.
2. Wspieranie działań o charakterze systemowym – w 2016 r. kierunek działania został wyodrębniony jako KDS.

Liczbę dofinansowanych ofert w podziale na Priorytety przedstawia poniższa tabela:

Priorytet	2	3	4
Liczba ofert dofinansowanych	327	104	33

6 września 2016 r. ogłoszono nabór ofert do konkursu FIO 2017.

W związku z koniecznością zapewnienia realizacji celów szczegółowych Programu FIO oraz realizacji bieżących polityk publicznych, w Konkursie FIO 2017, ogłoszonym w 2016 r., jako jedno z kryteriów strategicznych wskazano działania na rzecz rodziny, macierzyństwa i rodzicielstwa.

Program jest zarządzany i obsługiwany przez Departament Ekonomii Społecznej i Pożytku Publicznego.

II.1.2. Rządowy Program na Rzecz Aktywności Osób Starszych na lata 2014–2020

Celem Programu jest poprawa jakości i poziomu życia osób starszych dla godnego starzenia się przez aktywność społeczną. Program ma przyczyniać się do pełniejszego korzystania z potencjału społeczno-zawodowego osób starszych tak, aby mogły one pełnić różne role społeczne w życiu publicznym. Program służy wsparciu ofert organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych, w tym niepełnosprawnych lub o ograniczonej sprawności ruchowej, we współpracy z jednostkami samorządowymi. Obejmuje 4 priorytety:

1. Edukacja osób starszych.
2. Aktywność społeczna promująca integrację wewnątrz i międzypokoleniową.
3. Partycypacja społeczna osób starszych.
4. Usługi społeczne dla osób starszych (usługi zewnętrzne).

Priorytet I. Edukacja osób starszych – obejmuje działania mające na celu rozwój oferty edukacyjnej skierowanej do seniorów, wykorzystanie potencjału wzajemnego uczenia się, rozwój innowacyjnych form edukacji, w tym nieformalnej i pozaformalnej, promowanie tzw. wolontariatu kompetencji.

Priorytet II. Aktywność społeczna promująca integrację wewnątrz- i międzypokoleniową – zakłada rozwój różnych form aktywności osób starszych przy wykorzystaniu istniejącej infrastruktury społecznej (takich jak np. biblioteki publiczne, domy kultury) oraz włączenie do wspólnych działań młodszego pokolenia, co pozwoli na budowanie wzajemnego zrozumienia oraz rozwój umiejętności społecznych;

Priorytet III. Partycypacja społeczna osób starszych – działania na rzecz zwiększenia udziału osób starszych w życiu publicznym, społecznym, gospodarczym, kulturalnym i politycznym, co przyczyni się do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Bardzo istotną rolę odgrywają w tym zakresie organizacje reprezentujące interesy i potrzeby osób starszych, które sprzyjają ich zaangażowaniu w życie lokalnych społeczności, jak np. rady seniorów działające przy samorządach;

Priorytet IV. Usługi społeczne dla osób starszych – działania służące rozwojowi różnych form wsparcia poprzez zwiększenie dostępności i podniesienie jakości usług społecznych dla osób starszych. Kluczowe znaczenie ma tutaj tworzenie lokalnych sieci wsparcia opartych na działaniach wolontariatusy w celu tworzenia środowiska samopomocy.

Na program składają się komponent konkursowy oraz systemowy. Komponent konkursowy zakłada wsparcie finansowe projektów realizowanych przez organizacje działające w sferze pożytku publicznego w czterech wymienionych powyżej obszarach priorytetowych na rzecz osób starszych.

W dniu 24 marca 2016 r. został ogłoszony otwarty konkurs ofert w ramach edycji 2016 Rządowego Programu na Rzecz Aktywności Osób Starszych na lata 2014–2020. W 2016 r. w ramach otwartego konkursu ofert wpłynęło 2244 oferty. W wyniku oceny formalnej i merytorycznej dofinansowanie otrzymało 433 projekty.

Projekty realizowane w ramach Programu ASOS przyniosły znaczącą poprawę oferty edukacyjnej dla osób starszych, jak i warunków dla integracji wewnątrz- i międzypokoleniowej. Znamiennym dla tej edycji stało się upowszechnianie wolontariatu oraz zwiększenie partycypacji w życiu społecznym osób starszych.

W 2016 r. na realizację Programu przeznaczono 40 mln zł (z czego ok. 38 mln zł przeznaczono na dotacje).

Program jest zarządzany i obsługiwany przez Departament Polityki Senioralnej.

II.1.3. Program Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu – nowy wymiar 2020

Głównym celem Programu Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – nowy wymiar 2020 jest włączanie i wzmacnianie uczestniczenia w życiu społecznym i zawodowym osób wykluczonych społecznie oraz rozwój systemu aktywnej integracji poprzez wsparcie jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych.

W ramach Programu „Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – nowy wymiar 2020” w dniu 23 marca 2016 r. oraz 20 maja 2016 r. w ramach naboru uzupełniającego ogłoszone zostały trzy konkursy.

1. „Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego” – edycja 2016 r.;

2. „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego” – edycja 2016 r.;
3. „Aktywne postawy młodzieży – podnoszenie kompetencji, przedsiębiorczości i odpowiedzialności w wymiarze środowiska” – edycja 2016 r.

Działania opisywane w projektach złożonych w ramach konkursu pn. „Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego” – edycja 2016 r. obejmowały swoim zakresem aktywizację społeczno-zawodową osób bezrobotnych, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej oraz wykluczonych lub zagrożonych marginalizacją społeczno-zawodową. Działania te miały na celu objęcie osób, rodzin i ich członków zintegrowanymi lokalnymi działaniami pozwalającymi skorzystać z różnorodnego pakietu usług aktywizacyjnych dla uzyskania wzmocnienia ich indywidualnych kompetencji i umiejętności społecznych, zawodowych i edukacyjnych. W ramach powyższego konkursu wpłynęły 43 oferty złożone przez NGO.

Działania opisywane w projektach złożonych w ramach konkursu pn. „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego” – edycja 2016 r., zawierały zaprogramowanie i wdrożenie lokalnego programu aktywizacji społecznej i zawodowej, z wykorzystaniem podmiotu zatrudnienia socjalnego, przy zapewnieniu minimalnego poziomu jakości usług (standard minimalny) oraz efektów w zakresie reintegracji społecznej, reintegracji zawodowej i zatrudnienia wśród absolwentów Centrów i Klubów Integracji Społecznej. Lokalny program aktywizacji społecznej i zawodowej ma stanowić integralną część realizowanej strategii rozwiązywania problemów społecznych na poziomie gminy, powiatu lub województwa. W ramach powyższego konkursu wpłynęły 24 oferty złożone przez NGO.

W konkursach „Aktywne postawy młodzieży, podnoszenie kompetencji, przedsiębiorczości i odpowiedzialności w wymiarze środowiska” – edycja 2016 r., ogółem zgłoszono 63 oferty, w tym 28 w konkursie uzupełniającym. Zrealizowano wszystkie dofinansowane projekty z udziałem podmiotów reintegracyjnych i klubów młodzieżowych. Działaniami projektowymi objęto co najmniej 410 osób w wieku 15–24 lat. W ramach obowiązkowych działań projektowych, realizowano edukację obywatelską (debaty, warsztaty dyskusyjne, naukę konsultacji społecznych), zajęcia z zakresu tworzenia młodzieżowych organizacji pozarządowych, zajęcia z zakresu nauki samoorganizacji i reprezentacji środowiskowej. W zakresie edukacji w obszarze wolontariatu podejmowano głównie działania o charakterze edukacyjno-informacyjnym. Realizowano również inicjatywy wolontariackie. W zakresie działań fakultatywnych realizowano m.in. zajęcia muzyczne, plastyczne, organizowano zajęcia warsztatowe ukierunkowane na pogłębienie wiedzy i zaangażowanie w sprawy społeczności lokalnej, a także gry, quizy, pozwalające nabyć kompetencje medialne i informacyjne. Realizowano też działania w obrębie aktywności fizycznej i sportu, wypoczynku, krajoznawstwa oraz rozwoju indywidualnych zainteresowań. Podejmowano działania na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej młodzieży, przy zaangażowaniu powiatowych urzędów pracy, a także KIS-ów i CIS-u.

W 2016 r. na realizację Programu „Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – nowy wymiar 2020” była przeznaczona kwota 4 349 000,00 zł, w tym 2 000 000, 00 zł

na realizację konkursu pn. „Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego” – edycja 2016 r.; kwotę 1 400 000,00 zł na realizację konkursu pn. „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego” – edycja 2016 r. oraz 949 000,00 zł na realizację konkursu pn. „Aktywne postawy młodzieży – odnoszenie kompetencji, przedsiębiorczości i odpowiedzialności w wymiarze środowiska” – edycja 2016 r.

W 2016 r. w ramach Programu „Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – nowy wymiar 2020” podpisano łącznie 31 umów z organizacjami pozarządowymi na realizację zadań publicznych, w tym 14 umów w ramach konkursu „Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego” – edycja 2016 r.; 10 umów w ramach konkursu „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego” – edycja 2016 r. oraz 7 umów w ramach konkursu „Aktywne postawy młodzieży – odnoszenie kompetencji, przedsiębiorczości i odpowiedzialności w wymiarze środowiska” – edycja 2016 r.

Program jest zarządzany i obsługiwany przez Departament Pomocy i Integracji Społecznej.

II.1.4. Program wspierający rozwiązywanie problemu bezdomności

Głównym celem Programu jest zmniejszenie liczby osób zagrożonych bezdomnością i osób bezdomnych poprzez wspieranie działań nakierowanych na przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemu bezdomności. Program ten ma charakter uzupełniający wobec ustawowych obowiązków samorządów gmin w zakresie przeciwdziałania bezdomności, a także charakter wspierający działalność organizacji pozarządowych oraz podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 UDPPiW funkcjonujących w obszarze pomocy osobom bezdomnym.

W ramach celu głównego wyznaczone są następujące cele szczegółowe:

1. zwiększenie samodzielności osób bezdomnych poprzez system usług reintegracji społecznej i zawodowej;
2. wzmocnienie i usprawnienie systemu interwencji, ochrony zdrowia i życia osób bezdomnych;
3. zmiana standardów placówek świadczących usługi dla osób bezdomnych, tj.: ogrzewalni, noclegowni i schronisk dla bezdomnych.

W ramach Programu w 2016 r. ogłoszono 2 otwarte konkursy ofert: w dniu 4 lutego 2016 r. i dodatkowy w wyniku pozyskania dodatkowych środków na jego realizację w dniu 22 lipca 2016 r.

W pierwszym konkursie podmioty uprawnione (tj. organizacje pozarządowe) złożyły 213 ofert, w drugim 126 ofert. Na realizację głównego konkursu zostało przeznaczonych 5 mln zł, a na realizację dodatkowego konkursu 804 110,00 zł. Łącznie w 2016 r. zawarto 55 umów z podmiotami uprawnionymi tj. organizacjami pozarządowymi (40 w pierwszym konkursie i 15 w drugim).

Program jest zarządzany i obsługiwany przez Departament Pomocy i Integracji Społecznej.

II.1.5. Program „Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi”

Celem Programu jest wzmocnienie i poszerzenie sieci wsparcia społecznego, dla osób z zaburzeniami psychicznymi, zwłaszcza osób chorych psychicznie i upośledzonych umysłowo, przez:

1. Aktywizację społeczną, psychiczną oraz fizyczną osób z zaburzeniami psychicznymi.
2. Zwiększenie różnorodności i poprawa jakości usług świadczonych na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.
3. Integracja osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin ze środowiskiem lokalnym.
4. Wsparcie dla rodzin osób z zaburzeniami psychicznymi.

Otwarty konkurs ofert został ogłoszony w dniu 25 stycznia 2016 r. 13 czerwca 2016 r. zaakceptowano wyniki ww. konkursu. Z nadesłanych 93 ofert projektowych do dofinansowania wybrano 59 projektów. Do dnia 20 września 2016 r. podpisano umowy z 57 podmiotami, 2 podmioty zrezygnowały z otrzymanej dotacji.

W 2016 r. wartość środków przeznaczonych na realizację programu wyniosła 2 910 980 zł. O środki aplikowało 47 organizacji pozarządowych na łączną kwotę 2 760 935,19 zł. Z organizacjami pozarządowymi podpisano 24 umowy, na łączną kwotę 1 457 070 zł. Z dotacji statecznie zrezygnowały 2 organizacje.

Zakłada się, że w wyniku wsparcia przez Ministra realizacji projektów związanych z organizowaniem oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi – następować będzie:

1. Dalszy rozwój, a także rozszerzenie oferty oparcia społecznego w środowisku lokalnym dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
2. Integracja społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi.
3. Poszerzenie wiedzy, umiejętności radzenia sobie z problemami życia codziennego rodzin osób z zaburzeniami psychicznymi.
4. „Otwieranie” środowisk lokalnych na problemy i potrzeby osób z zaburzeniami psychicznymi.
5. Profesjonalizacja usług świadczonych na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi dzięki szkoleniom i kursom dla kadry pracującej z ww. grupą klientów.

Program jest zarządzany i obsługiwany przez Departament Pomocy i Integracji Społecznej.

II.1.6. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Celem głównym programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce. Jest on realizowany w czterech podstawowych obszarach:

1. profilaktyka i edukacja społeczna: obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie;
2. ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie: obszar kierowany do osób dotkniętych przemocą w rodzinie (w tym do: kobiet, mężczyzn, dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami lub osób niesamodzielnych);
3. oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie: obszar kierowany do osób stosujących przemoc w rodzinie, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc;

4. podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie: obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Program na szczeblu centralnym jest realizowany przez Krajowego Koordynatora Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w randze sekretarza lub podsekretarza stanu, w urzędzie obsługującym tego ministra, któremu przepisami ustawy nałożono obowiązek kierowania Zespołem Monitorującym do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – organem opiniodawczo-doradczym ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Na szczeblach wojewódzkich realizatorami Programu są wyznaczeni przez wojewodów Wojewódzcy Koordynatorzy Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1390) Rada Ministrów do dnia 30 września każdego roku zobowiązana została do składania Sejmowi i Senatowi Rzeczypospolitej Polskiej sprawozdania z realizacji Programu.

Program jest zarządzany i obsługiwany przez Departament Pomocy i Integracji Społecznej.

II.1.7. Rządowy Program dla Rodzin Wielodzietnych

Program jest podstawą do wprowadzenia udogodnień dla rodzin wielodzietnych. W praktyce chodzi o zniżki za wstęp do instytucji podległych ministrom, np. niektórych muzeów, instytucji wystawienniczych, parków narodowych, rezerwatów przyrody, obiektów rekreacyjno-sportowych.

W ramach programu wprowadzona została Karta Dużej Rodziny, jako dokument zapewniający specjalne uprawnienia rodzinom z co najmniej trojgiem dzieci bez względu na dochód w rodzinie.

W okresie czerwiec–grudzień 2014 r. Karta Dużej Rodziny funkcjonowała na podstawie uchwały nr 85 Rady Ministrów z dnia 27 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu dla rodzin wielodzietnych oraz aktu wykonawczego – rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu dla rodzin wielodzietnych. Od stycznia 2015 r. Karta Dużej Rodziny funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny – nie funkcjonuje na podstawie programu.

Na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny przyznawane są uprawnienia ustawowe:

1. rodzice oraz małżonkowie rodziców otrzymują ulgę 37% przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego w pociągach osobowych, pospiesznych i ekspresowych na podstawie biletów jednorazowych oraz ulgę 49% przy przejazdach osobowych, pospiesznych na podstawie imiennych biletów miesięcznych;
2. członkowie rodzin wielodzietnych mogą korzystać ze zniżek w opłacie paszportowej – 75% w przypadku dzieci i 50% dla rodziców i małżonków dla rodziców;
3. członkowie rodzin wielodzietnych są zwolnieni z opłat za wstęp do parków narodowych.

Ponadto podmioty publiczne i niepubliczne na podstawie umowy z MRPiPS przyznają dodatkowe uprawnienia. Podmioty te działają w różnych branżach – m.in. spożywczej, bankowej, telekomunikacyjnej, medycznej, sportowej czy rekreacyjnej.

W 2016 r. ogłoszono otwarty konkurs ofert na pozyskanie partnera do obsługi programu Karta Dużej Rodziny. Miało to na celu zwiększenie liczby partnerów szczególnie w mniejszych miastach i na wsi, tak aby Karta była atrakcyjna dla rodzin.

W konkursie mogły wziąć udział organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 1–4 UDPPiW, prowadzące działalność na rzecz rodzin wielodzietnych.

Program jest zarządzany przez Departament Polityki Rodzinnej.

II.1.8. Program Operacyjny „Pomoc Żywnościowa” 2014–2020

W 2016 r. kontynuowano realizację Podprogramu 2015 (rozpoczętego w maju 2015 r.) – do końca czerwca 2016 r.

Konkurs na wybór organizacji partnerskich o zasięgu ogólnopolskim lub ponadregionalnym na potrzeby Podprogramu 2016, który rozpoczął się w sierpniu 2016 r., został ogłoszony jeszcze w 2015 r. (wrzesień), a rozstrzygnięty w październiku 2015 r. W jego wyniku wyłoniono 3 organizacje: Federacja Polskich Banków Żywności, Polski Komitet Pomocy Społecznej oraz Polski Czerwony Krzyż. W konkursie złożono łącznie 4 oferty, z czego 1 została odrzucona z przyczyn formalnych.

W lutym 2016 r. ogłoszono konkurs na nabór uzupełniający celem wyłonienia dodatkowych organizacji, aby zwiększyć zasięg terytorialny Programu. W jego wyniku do Podprogramu 2016 włączono Caritas Polska (złożono wyłącznie 1 ofertę).

We wnioskach o dofinansowanie projektów organizacje zaplanowały osiągnięcie następujących wskaźników: liczba osób objętych pomocą żywnościową: 1 330 000, liczba wydanych paczek żywnościowych: 5 123 553, liczba wydanych posiłków: 1 297 890, liczba działań w ramach środków towarzyszących: 7 311, liczba odbiorców działań w ramach środków towarzyszących: 140 108.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi w ramach PO PŻ 2014–2020 odbywa się również w ramach działalności Zespołu Doradczego ds. Wdrażania PO PŻ.

Na realizację PO PŻ w 2016 r. przeznaczono: na zakup żywności 179 901 226,41 zł, a ponadto na wsparcie organizacji partnerskich z tytułu kosztów transportu, magazynowania i administracji oraz z tytułu realizacji środków towarzyszących: 18 108 196,99 zł.

Należy podkreślić, że w 2016 r. realizowano Podprogram 2015 (styczeń–czerwiec) oraz Podprogram 2016 (sierpień–grudzień). Wskazane okresy dotyczą dystrybucji żywności w ramach Programu. Umowy z organizacjami partnerskimi zawiera Agencja Rynku Rolnego jako Instytucja Pośrednicząca w ramach PO PŻ. Łącznie w ramach Podprogramu 2016 zawarto 4 umowy.

Występowanie gmin, w których pomoc w ramach Programu nie jest dostępna, przede wszystkim z uwagi na brak organizacji pozarządowych, które mogłyby dystrybuować żywność systematycznie maleje, głównie dzięki zaangażowaniu nowych organizacji partnerskich tworzących sieć dystrybucji Caritas Polska.

Z końcem realizacji Podprogramu 2015 tylko 22,6% gmin nie uczestniczyło w Programie, zaś zgodnie z danymi na koniec 2016 r. (wiele gmin było w trakcie załatwiania formalności

związanych z przystąpieniem do Programu) – udział gmin nieuczestniczących zmniejszył się do 15%. MRPiPS prowadzi bieżący monitoring zmian zasięgu gmin nieuczestniczących. W celu ułatwienia przystępowania do realizacji Programu nowym organizacjom partnerskim w 2016 r. wprowadzono istotne zmiany do Wytycznych Instytucji Zarządzającej stanowiących ramy dla wdrażania Podprogramu 2016. Wprowadzono szereg ułatwień, np. ograniczono wymogi sprawozdawcze, zmodyfikowano treść niektórych załączników, wprowadzono ujednoliczoną definicję paczki żywnościowej.

Program jest zarządzany i obsługiwany przez Departament Pomocy i Integracji Społecznej.

II.1.9. Konkurs Inicjatyw Organizacji Pozarządowych

Konkurs Inicjatyw Organizacji Pozarządowych (KIOP) wspierał działania organizacji pozarządowych i podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 2–3 UDPPiW.

Otwarty konkurs ofert Konkurs Inicjatyw Organizacji Pozarządowych w 2016 r. został ogłoszony przez Ministra dnia 15 marca 2016 r. Temat KIOP (edycji z 2016 r.) brzmiał: „Opieka to też praca”.

Czas realizacji zadania publicznego przypadał na okres 1 czerwca – 31 października 2016 r. Wysokość środków publicznych przeznaczonych na realizację zadania w 2016 r. wynosiła 300 000 zł, natomiast suma przyznanych środków wyniosła 295 321 zł.

W ramach konkursu wpłynęły 33 oferty. W 2016 r. zostało zawartych 10 umów z 12 organizacjami (dwie umowy były tzw. „wspólne”).

Konkurs był zarządzany i obsługiwany przez Departament Analiz Ekonomicznych i Prognoz.

II.1.10. Resortowy Program Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej

Program jest wsparciem finansowym dla realizacji zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego. Jednakże pośrednio mogą z niego korzystać organizacje pozarządowe, które wykonują – na zlecenie – zadania gminy lub powiatu, na podstawie art. 190 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r., poz. 575 z późn. zm.). W 2016 r. Program był ogłaszany dwukrotnie.

Ogłoszony w dniu 17 marca 2016 r. Program dotyczy dofinansowania stanowisk asystenta rodziny i koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Natomiast druga edycja tego Programu ogłoszona w dniu 25 lipca 2016 r. dotyczyła wyłącznie dofinansowania stanowiska asystenta rodziny.

MRPiPS nie posiada informacji, ile wśród złożonych zapotrzebowań dotyczyło realizacji zadań przez organizacje pozarządowe. Łącznie na obie edycje przeznaczono kwotę w wysokości 71,5 mln. zł

Program jest zarządzany i obsługiwany przez Departament Polityki Rodzinnej.

II.1.11. Resortowy Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 „MALUCH”

Celem programu jest działanie na rzecz rozwoju i utrzymania infrastruktury opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, tj. żłobków, klubów dziecięcych i miejsc u dziennych opiekunów.

Organizacje pozarządowe mogły ubiegać się o dofinansowanie w ramach:

- modułu 2 dla podmiotów niegminnych (moduł składał się z dwóch komponentów) na utrzymanie w 2016 r. miejsc opieki w żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów oraz
- modułu 3 dla uczelni i podmiotów współpracujących na utworzenie w 2016 r. nowych miejsc opieki i ich utrzymanie.

Konkurs został ogłoszony w grudniu 2015 r. W ramach modułu 2 podmioty niegminne złożyły oferty dotyczące dofinansowania pobytu ok. 25,5 tys. dzieci w ok. 1,3 tys. instytucjach opieki. W ramach modułu 3 do dofinansowania zakwalifikowano ok. 1,7 tys. nowych miejsc opieki z 31 uczelni.

Łącznie na realizację programu w 2016 r. przeznaczono 151 mln zł. Na moduł 2 (łącznie na komponent skierowany do gmin i podmiotów niegminnych) przeznaczono 80 mln zł, a na moduł 3–11 mln zł.

Program jest zarządzany i obsługiwany przez Departament Polityki Rodzinnej.

II.1.12. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej

W 2016 r. realizowano działania zaplanowane do podjęcia w obszarze ekonomii społecznej w ramach Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej (KPRES) finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Działania 2.9 Rozwój ekonomii społecznej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

W przypadku projektów pozakonkursowych opracowano i skierowano do oceny merytorycznej projekt pn. *System partycypacyjnego zarządzania sferą ekonomii społecznej*. Ponadto od 2016 roku realizowano projekt pn. *Zintegrowany system monitorowania sektora ekonomii społecznej* ukierunkowany na stworzenie trwałego i kompleksowego systemu monitoringu sektora ekonomii społecznej, a także projekt pn. *Zintegrowany system zapewnienia wysokiej jakości usług Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej*, w ramach którego kontynuowane będą działania w zakresie akredytacji Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej.

Natomiast w ramach naborów projektów konkursowych, zaplanowano realizację trzech typów projektów mieszczących się w następujących obszarach:

1. Wyposażenie przedsiębiorstw społecznych w wiedzę i umiejętności z zakresu wykorzystania prawa zamówień publicznych.
2. Działania rzecznicze i doradztwo na poziomie regionalnym i ponadregionalnym w zakresie spójności polityk publicznych w obszarze ekonomii społecznej oraz współpraca w tym zakresie z ROPS, m.in. opracowywanie rekomendacji i wytycznych.
3. Typ projektu Sieciowanie OWES i koordynacja współpracy sieci OWES z innymi sieciami np. Krajową Siecią Usług, Ośrodkami Doradztwa Rolniczego, Lokalnymi Grup Działania itp. połączony z typem projektu Podnoszenie kompetencji kadr OWES, w tym w zakresie

standardów usług OWES i w zakresie przygotowania konsultantów OWES do wspierania PES w zakresie ubiegania się o zamówienia publiczne.

KPRES został opracowany i jest wdrażany przez Departament Ekonomii Społecznej i Pożytku Publicznego.

II.2. Trzeci sektor w ramach perspektywy finansowej 2014–2020 – współpraca z administracją publiczną i rozropne wykorzystanie środków finansowych

Działanie 2.9 Rozwój ekonomii społecznej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój

W 2016 r. realizowano działania związane z przygotowaniem i wdrożeniem projektów pozakonkursowych i konkursowych przewidzianych do realizacji w ramach Działania 2.9 Rozwój ekonomii społecznej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER).

W 2016 r. trwały prace związane z oceną wniosku projektu pozakonkursowego pn. *System partycypacyjnego zarządzania sferą ekonomii społecznej* (założeniem projektu będzie stworzenie partycypacyjnego międzysektorowego forum przy ministrze właściwym ds. zabezpieczenia społecznego, jako przestrzeni dla ogólnopolskiej współpracy i stworzenia partycypacyjnego mechanizmu oceny istniejących oraz wypracowywania propozycji nowych form i instrumentów wsparcia ekonomii społecznej), rozpoczęto także realizację działań w ramach następujących projektów pozakonkursowych:

- *Zintegrowany system monitorowania sektora ekonomii społecznej*, ukierunkowany na stworzenie trwałego i kompleksowego systemu monitoringu sektora ekonomii społecznej,
- *Zintegrowany system zapewnienia wysokiej jakości usług Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej*, w ramach którego kontynuowane są działania w zakresie akredytacji Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES).

W III kw. i IV kw. 2016 r. ogłoszono trzy konkursy na realizację wsparcia w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) – Działanie 2.9 Rozwój ekonomii społecznej:

- Działania rzecznicze i doradztwo na poziomie regionalnym i ponadregionalnym w zakresie spójności polityk publicznych w obszarze ekonomii społecznej.
Celem konkursu jest stworzenie trwałego, kompleksowego systemu wsparcia ekonomii społecznej na poziomie regionalnym i ponadregionalnym przez prowadzenie działań rzeczniczych i doradztwa w zakresie spójności polityk publicznych w obszarze ekonomii społecznej.
- Sieciowanie Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej i koordynacja współpracy sieci OWES z innymi sieciami oraz podnoszenie kompetencji kadr OWES.
Celem konkursu jest: utworzenie ogólnopolskiej sieci współpracy akredytowanych Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej, wspieranej np. narzędziami do bieżącej wymiany informacji i doświadczeń oraz koordynacji w ramach sieci OWES, a także pomiędzy siecią OWES a innymi sieciami, działającymi w obszarach zbieżnych z sektorem ekonomii społecznej (np. Krajowym Systemem Usług, Ośrodkami Doradztwa Rolniczego, Lokalnymi Grupami Działania itp.). Ponadto, równoległe w projekcie realizowane będą szkolenia oraz

warsztaty, których celem będzie podniesienie kompetencji kadr OWES, w tym w zakresie standardów usług OWES i w zakresie przygotowania konsultantów OWES do wspierania PES w zakresie ubiegania się o zamówienia publiczne.

- Wyposażenie przedsiębiorstw społecznych w wiedzę i umiejętności z zakresu wykorzystania prawa zamówień publicznych.

Celem konkursu jest: wyposażenie pracowników przedsiębiorstw społecznych w wiedzę i umiejętności pozwalające na skuteczne ubieganie się o zlecenia w ramach zamówień publicznych. Oczekuje się, że przedsiębiorstwa społeczne objęte interwencją zwiększą uczestnictwo w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego. W definicji używanej w prawodawstwie unijnym stosowanie klauzul społecznych daje możliwość uzależnienia realizacji zamówienia od spełnienia przez wykonawcę określonych warunków społecznych. Ich zastosowanie umożliwia wykonanie przetargu nie tylko zgodnie z potrzebami samej jednostki zamawiającej, ale również otoczenia, w którym ona funkcjonuje. Klauzule społeczne z założenia mają co do zasady umożliwić uwzględnienie istotnych względów społecznych przy realizacji zamówienia. Wśród istotnych celów społecznych należy wymienić przede wszystkim:

- stymulowanie zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem zawodowym i społecznym,
- zachęcanie pracodawców do zachowań propracowniczych,
- sposób budowania wizerunku zamawiającego jako podmiotu odpowiedzialnego i społecznie wrażliwego,
- stymulowanie wsparcia dla przedsiębiorczości społecznej.

Działanie 2.5 Skuteczna pomoc społeczna Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój

W 2016 r. trwały prace nad rozpoczęciem projektu pozakonkursowego w ramach Działania 2.5 Skuteczna pomoc społeczna PO WER (Typ projektu – Utworzenie sieci współpracy podmiotów reintegracji społecznej i zawodowej, instytucji pomocy społecznej i instytucji rynku pracy oraz organizacji pozarządowych z wykorzystaniem regionalnych platform współpracy).

Celem projektu jest wprowadzenie w obszarze reintegracji społecznej i zawodowej, za pomocą krajowej sieci współpracy podmiotów zatrudnienia socjalnego, instytucji pomocy społecznej, instytucji rynku pracy i organizacji pozarządowych, nowego profilu usług wzmocnionego problematyką podnoszenia wartości społecznych i kwalifikacji zawodowych.

Projekt będzie realizowany w formule partnerskiej a jego wnioskodawca jest Departament Pomocy i Integracji Społecznej w MRPiPS.

Działanie 2.6 Wysoka jakość polityki na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój

W 2016 r. realizowany był projekt w ramach konkursu nr POWR.02.06.00-IP.03-00-001/15. Wnioskodawcą (Liderem) w projekcie mogła być wyłącznie organizacja pozarządowa działająca na rzecz osób niepełnosprawnych.

W drodze procedury konkursowej do realizacji został wyłoniony projekt pn. „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”. Okres realizacji projektu to marzec 2016 r. – luty 2018 r. Wartość zawartej umowy wyniosła 12 287 123,86 zł. Liderem projektu jest Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, natomiast partnerami: Warmińsko-Mazurski Sejmik Osób Niepełnosprawnych, Lubelskie Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych – Sejmik Wojewódzki, Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, Kancelaria prawna Domański Zakrzewski Palinka sp. k.

Gwarancje dla młodzieży

a) konkursy na szczeblu centralnym współfinansowane z EFS (I Oś priorytetowa)

W 2016 r. ogłoszono wyniki pierwszego konkursu centralnego dotyczącego wsparcia osób młodych w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy współfinansowany ze środków EFS (Działanie 1.3 Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) Wsparcie osób młodych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji). Konkurs został ogłoszony w maju 2015 r. Wnioski o dofinansowanie realizacji projektów były przyjmowane od 13 lipca do 27 lipca 2015 r. Łącznie do MRPiPS wpłynęło 360 wniosków, z czego 33 projekty zostały złożone przez fundacje i 28 projektów zostało złożonych przez stowarzyszenia.

Na dofinansowanie projektów w konkursie przeznaczono 60 mln zł. Komisja Oceny Projektów (KOP) rozpoczęła prace w dniu 11 sierpnia 2015 r. W dniu 23 listopada 2015 r. zakończyła się ocena merytoryczna, do której skierowano 236 projektów. Pozytywną ocenę otrzymały 123 wnioski o dofinansowanie, pozostałe 113 projektów zostało odrzuconych za niespełnienie kryteriów dostępu lub kryteriów merytorycznych.

Wśród projektów ocenionych pozytywnie, 18 stanowiły projekty złożone przez fundacje i 17 projektów złożonych przez stowarzyszenia.

Po zakończeniu oceny merytorycznej rozpoczęto proces negocjacji wniosków o dofinansowanie.

Uczestnikami projektów wyłonionych w ramach niniejszego konkursu będą osoby młode, w tym niepełnosprawne, w wieku 15–29 lat, bez pracy, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu, tzw. młodzież NEET z następujących grup docelowych:

- młodzież z pieczy zastępczej opuszczająca pieczę (do roku po opuszczeniu instytucji pieczy),
- matki opuszczające pieczę (do roku po opuszczeniu instytucji pieczy),
- absolwenci młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii (do roku po opuszczeniu),
- absolwenci specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych i specjalnych ośrodków wychowawczych (do roku po opuszczeniu),
- matki przebywające w domach samotnej matki,
- osoby młode opuszczające zakłady karne lub areszty śledcze (do roku po opuszczeniu).

Wg założeń, wszyscy uczestnicy projektów w ciągu 4 miesięcy od rozpoczęcia udziału w projektach otrzymają dobrej jakości ofertę zatrudnienia, dalszego kształcenia, przyuczenia do zawodu, stażu lub innej formy pomocy prowadzącej do aktywizacji zawodowej.

W ramach realizowanych projektów konieczne będzie osiągnięcie efektywności zatrudnieniowej:

- ogólny wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla uczestników projektu – wyniesie co najmniej 43%,
- w przypadku osób długotrwale bezrobotnych – co najmniej 35%,
- w przypadku osób niepełnosprawnych – co najmniej 17%,
- w przypadku osób o niskich kwalifikacjach – co najmniej 36%.

Finalnie do dofinansowania skierowano 67 projektów, niemniej z uwagi na rezygnacje wnioskodawców z realizacji projektów, planuje się zawarcie 36 umów o dofinansowanie. Łącznie zawarto 19 umów z organizacjami pozarządowymi. Kolejny konkurs planowany jest do ogłoszenia w IV kw. 2017 r.

b) konkursy na szczeblu centralnym współfinansowane z EFS (II Oś priorytetowa)

Celem tego konkursu (Działanie 2.4 PO WER Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy) było wypracowanie do końca 2016 r. rekomendacji przez partnerstwa utworzone w ramach projektów (po jednym w każdym województwie). Przedmiotowe rekomendacje wykorzystane zostaną przez instytucje rynku pracy przy udzielaniu wsparcia osobom młodym znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy.

Konkurs ten jest powiązany z konkursami ogłaszanyymi w ramach Osi I PO WER dotyczy wsparcia osób młodych.

W ramach niniejszego konkursu dofinansowano działalność jednego partnerstwa z każdego województwa, a każde partnerstwo wypracowało co najmniej jeden zestaw rekomendacji. Partnerstwa składały się z:

- podmiotów zajmujących się problematyką młodzieży,
- instytucji rynku pracy,
- instytucji pomocy i integracji społecznej,
- podmiotów funkcjonujących w systemie edukacji,
- pracodawców/organizacji pracodawców.

Konkurs ogłoszony został 28 sierpnia 2015 r. Wnioski o dofinansowanie realizacji projektów były przyjmowane od 28 września do 12 października 2015 r. Niemniej, w grudniu 2015 r. i wrześniu 2016 r. ogłoszono konkurs uzupełniający, bowiem w pierwszym naborze nie wpłynęły, bądź nie przeszły pozytywnej oceny wnioski ze wszystkich województw.

W grudniu 2016 r. zakończono realizację 15 projektów. W przypadku województwa zachodniopomorskiego – trwa proces wyboru realizatora projektu.

Finalnie 5 projektów zrealizowanych zostało przez fundacje, 6 projektów przez stowarzyszenia.

II.3. Podniesienie jakości współpracy MRPiPS z organizacjami pozarządowymi

II.3.1. Polityka informacyjna, patronaty, rekomendacje

W 2016 r. funkcjonują serwisy internetowe MRPiPS: www.mrpips.gov.pl, www.pozytek.gov.pl, www.senior.gov.pl i inne. Kontynuowana była także współpraca z serwisem www.ngo.pl, gdzie publikowane są najważniejsze dla III sektora informacje związane z działaniami znajdującymi się w kompetencji MRPiPS. Prowadzone były również profile w mediach społecznościowych np. profil Facebook (Ministra oraz MRPiPS, ale także związany z obsługą Funduszu Inicjatyw Obywatelskich) czy Twitter (Ministra oraz MRPiPS).

W celu ujednoczenia procedur związanych ze współpracą MRPiPS z organizacjami pozarządowymi podejmowano kwestię zasad udzielania patronatów (honorowych wyróżnień podkreślających szczególnie charakter przedsięwzięcia bezpośrednio związanego z zakresem działania MRPiPS) oraz obejmowania patronatem przedsięwzięć związanych z zakresem merytorycznych kompetencji i działań MRPiPS⁶.

Organizacje pozarządowe obok urzędów administracji państwowej i placówek edukacyjnych to instytucje, które najczęściej zgłaszają się do MRPiPS z prośbą o patronat honorowy bądź udział w Komitecie Honorowym. Liczba wniosków o patronat z organizacji pozarządowych: 133 na 328, które wpłynęły w 2016 r.

W 2016 r. organizacje pozarządowe zwracały się również do MRPiPS z prośbą o przekazanie przedmiotów do licytacji na aukcje, które odbywały się w ramach organizowanych wydarzeń – były to jednak jednostkowe sytuacje.

Ponadto w 2016 r. Biuro Ministra podjęło prace nad zmianą Regulaminu przyznawania patronatów honorowych.

W 2016 r. Minister powołał przedstawicieli organizacji pozarządowych wymienionych w art. 3 ust. 2 UDPPiW oraz podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 UDPPiW, do udziału w pracach komisji konkursowych ds. opiniowania ofert składanych w otwartych konkursach w ramach:

1. Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020 – edycja 2016 oraz 2017,
2. Konkursu Inicjatyw Organizacji Pozarządowych w 2016 r.,
3. Programu Wieloletniego „Senior-WIGOR” na lata 2015–2020 – edycja 2016,
4. Konkursu „Organizacja pozyskująca partnerów Karty Dużej Rodziny” – edycja 2017.

Jednocześnie trwały nabory do komisji konkursowych w ramach innych programów Ministra. Komisje te zostały powołane na podstawie zarządzeń Ministra w 2017 r. Były to m.in.

1. Program „Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – nowy wymiar 2020”,
2. Program wspierający rozwiązywanie problemu bezdomności,

⁶ Szczegółowe zasady udzielania patronatów Ministra Pracy i Polityki Społecznej dostępne są na stronie MRPiPS w zakładce Ministerstwo.

3. Program „Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi”,
4. Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020.

Do zadań komisji należy analiza i ocena złożonych ofert w oparciu o kryteria określone przez Ministra w ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert oraz przedłożenie Ministrowi opinii, co do złożonych ofert wraz z rekomendacją ich wyboru do przyznania dotacji. Członkowie wyznaczeni do prac w Komisji spośród pracowników MRPiPS uczestniczą w jej pracach w ramach obowiązków służbowych, bez prawa do dodatkowego wynagrodzenia. Członkowie zgłoszeni przez organizacje pozarządowe uczestniczą w pracach na ich koszt lub koszt tych organizacji. Nie przysługuje wynagrodzenie oraz zwrot kosztów przejazdów i noclegów. Każdy członek komisji jest zobowiązany podpisać deklarację bezstronności. Ostatecznego zatwierdzenia wyboru oferenta, na podstawie opinii komisji konkursowej, dokonuje Minister.

W celu zapewnienia dostępu do podstawowych informacji o realizowanych projektach w ramach Programu FIO funkcjonuje strona internetowa *Mapa Dotacji FIO*. Dostępna jest ona pod adresem: <http://mapadotacji.pozytek.gov.pl/>. Daje ona możliwość korzystania z interaktywnej bazy danych, która umożliwia Beneficjentom, a także wszystkim osobom zainteresowanym FIO szybki i przejrzysty dostęp do informacji o projektach w ramach FIO (dostępne są dane dotyczące liczby złożonych ofert, liczby dofinansowanych projektów, kwoty dofinansowania, priorytetu i obszaru oraz krótki opis projektu, a wszystko w podziale na województwa i powiaty).

II.3.2. Integracja działań MRPiPS

Integracji wewnętrznych działań, synergii i spójności przedsięwzięć MRPiPS służy przede wszystkim szereg zespołów eksperckich powoływanych Zarządzeniami Ministra, w celu realizacji różnorodnych zadań Ministra.

W 2016 r. były to następujące zarządzenia:

- Zarządzenie nr 1 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 stycznia 2016 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw rozwiązań systemowych dla opiekunów osób niepełnosprawnych;
- Zarządzenie nr 3 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 stycznia 2016 r. w sprawie utworzenia Zespołu do spraw wdrożenia Programu Wsparcia Rodzin w Wychowaniu Dzieci;
- Zarządzenie nr 9 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 lutego 2016 r. w sprawie powołania Rady do spraw Polityki Senioralnej;
- Zarządzenie nr 13 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2016 r. w sprawie powołania Komisji konkursowej do spraw opiniowania ofert złożonych w edycji 2016 otwartego konkursu ofert w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020;
- Zarządzenie nr 19 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 kwietnia 2016 r. w sprawie powołania komisji konkursowej w celu opiniowania ofert złożonych w ramach otwartego konkursu ofert – „Konkurs Inicjatyw Organizacji Pozarządowych w 2016 r.”;
- Zarządzenie nr 42 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 września 2016 r. w sprawie powołania komisji konkursowej do spraw opiniowania ofert złożonych w edycji

2016 otwartego konkursu ofert w ramach Programu Wieloletniego „Senior-Wigor” na lata 2015–2020;

- Zarządzenie nr 48 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 grudnia 2016 r. w sprawie powołania komisji konkursowej do spraw opiniowania ofert złożonych w edycji 2017 otwartego konkursu ofert w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020;
- Zarządzenie nr 49 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie powołania komisji konkursowej do opiniowania ofert złożonych w ramach konkursu „Organizacja Pozyskująca Partnerów Karty Dużej Rodziny” edycja 2017.

II.3.3. Funkcjonowanie ciał opiniodawczo-doradczych i organów pomocniczych

Funkcjonowanie ciał opiniodawczo-doradczych i organów pomocniczych Ministra stanowi wartość dodaną w procesie tworzenia, realizacji i monitorowania polityk publicznych. Pozwala na optymalizowanie procesu decyzyjnego i umożliwia włączenie w ten proces wszystkich zainteresowanych stron. Z punktu widzenia MRPiPS istotne jest konsultowanie proponowanych rozwiązań z osobami zasiadającymi w tych ciałach, które posiadają wysokie kompetencje, niezbędne w procesie tworzenia dokumentów charakteryzujących się najwyższą jakością. Opracowane w ten sposób dokumenty tworzone są w procesie partycypacyjnym.

Dzięki temu są one bardziej wiarygodne w odbiorze społecznym i cieszą się niewątpliwie większą akceptacją społeczną.

Rada Działalności Pożytku Publicznego

Rada Działalności Pożytku Publicznego jest organem opiniodawczo-doradczym ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego powołanym na podstawie UDPPiW. Rada Działalności Pożytku Publicznego (RDPP) V kadencji została powołana decyzją Ministra Pracy i Polityki Społecznej, w dniu 8 października 2015 r. 23 czerwca 2016 r. skład Rady został rozszerzony o dodatkowych 13. przedstawicieli strony pozarządowej (łącznie 27 członków). RDPP składa się z co najmniej 20 członków, w tym z: przedstawicieli organów administracji rządowej i jednostek im podległych lub przez nie nadzorowanych, przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych, związków i porozumień organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3. UDPPiW. Przedstawiciele organizacji pozarządowych, związków i porozumień organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 stanowią co najmniej połowę składu Rady.

W 2016 r. odbyło się 5 posiedzeń plenarnych Rady, 3 posiedzenia strony pozarządowej Rady, 49 spotkań stałych Zespołów problemowych Rady i 6 spotkań doraźnych Zespołów problemowych Rady.

Główne tematy posiedzeń, ustalenia, problemy RDPP V kadencji:

1. Prace nad projektem projektu ustawy o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
2. Prace nad projektem ustawy o Narodowym Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

3. Prace nad projektem ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej.
4. Prace nad ustawą o spółdzielniach socjalnych.
5. Prace nad projektem z dnia 1 sierpnia 2016 r. ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym.
6. Prace nad projektem rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie uproszczonego wzoru oferty i uproszczonego wzoru sprawozdania z realizacji zadania publicznego.
7. Prace nad projektem rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań.
8. Wypracowanie stanowiska do ustawy o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji.
9. Wypracowanie nowego regulaminu RDPP.
10. Przeprowadzenie ankiety dla przedstawicieli organizacji pozarządowych w ciałach dialogu, przygotowanie raportu z ankiety i upublicznienie go na stronie www.
11. Spotkania z Naczelną Organizacją Techniczną i innymi resortami ws. Muzeum Techniki i Przemysłu.
12. Kwestia Stowarzyszenia Kibiców Jagielloni Białystok „Dzieci Białegostoku”.
13. Wypracowywanie kompromisu w sprawie sporu pomiędzy Towarzystwem Pomocy im. św. Brata Alberta, które realizowało projekt w partnerstwie z Gminą Gdańsk, a Instytucją Audytującą program RPO dla Województwa Pomorskiego – Urzędem Kontroli Skarbowej w Gdańsku.
14. Rekomendowanie przedstawicieli Rady, a także przedstawicieli trzeciego sektora do pracy w różnych komitetach, komisjach konkursowych, grupach roboczych itp.

W 2016 r. RDPP podjęła 50 uchwał.

Radę obsługuje Departament Ekonomii Społecznej i Pożytku Publicznego.

Rada Rynku Pracy

Rada Rynku Pracy jest organem opiniodawczo-doradczym ministra właściwego do spraw pracy w sprawach polityki rynku pracy. W 2016 r. odbyło się łącznie 5 posiedzeń Rady Rynku Pracy, na których omawiano takie kwestie jak:

1. Skala migracji do Polski i sprawy związane z zatrudnianiem cudzoziemców w ramach procedury oświadczeniowej.
2. Projekt ustawy o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz ustawy o świadczeniach przedemerytalnych.
3. Działania wojewódzkich rad rynku pracy w 2016 r.
4. Sektorowe Rady do Spraw Kompetencji.
5. Realizacja Gwarancji dla młodzieży przez publiczne służby zatrudnienia.
6. Usługi elektroniczne świadczone przez powiatowe i wojewódzkie urzędy pracy na rzecz osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz pracodawców.
7. Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej.

8. Sprawozdanie z wykonania planu finansowego Funduszu Pracy oraz Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w 2015 roku oraz plan finansowy na 2017 r.
9. Ocena realizacji Krajowego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na lata 2015–2017 w 2015 r.
10. Informacja na temat sprawozdania z realizacji w 2015 r. Programu współpracy Ministra Pracy i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi.
11. Ocena wyników przeprowadzonej analizy nowych rozwiązań wprowadzonych nowelizacją ustawy o promocji zatrudnienia i instytucji rynku pracy z 2014 r.
12. Rekomendacje partnerów społecznych dot. Krajowego Funduszu Szkoleniowego, opracowane w ramach umów z MRPiPS.
13. Ustalenie priorytetów podziału i planu wydatkowania środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego na 2017 rok oraz dyskusja na temat rekomendacji partnerów społecznych dotyczących Krajowego Funduszu Szkoleniowego.
14. Ocena dotychczasowych rozwiązań oraz propozycje zmian w zakresie zlecania działań aktywizacyjnych.

W posiedzeniach Rady Rynku Pracy, jako – nie będący członkiem Rady, stały przedstawiciele sektora organizacji pozarządowych, zajmujących się problematyką rynku pracy, uczestniczyła Pani Agata Gawska.

Radę obsługuje Departament Rynku Pracy.

Rada Pomocy Społecznej

Rada Pomocy Społecznej jest organem opiniodawczo-doradczym Ministra. W składzie Rady jest jeden przedstawiciel organizacji pozarządowych.

W 2016 r. Rada obradowała 2 razy (marzec, listopad). Do opinii przekazano Radzie 14 aktów prawnych. Do rozporządzeń z zakresu pomocy społecznej zgłoszono uwagi (rozporządzenie zmieniające rozporządzenia w sprawie DPS, rozporządzenie w sprawie superwizji).

Funkcjonująca w ramach Rady Komisja ds. oceny wniosków o przyznanie nagród Ministra za wybitne, nowatorskie rozwiązania w zakresie pomocy społecznej oceniła 130 wniosków (60 wniosków w kategorii indywidualnej i 70 wniosków w kategorii zespołowej) i rekomendowała laureatów nagród i wyróżnień.

Radę obsługuje Departament Integracji i Pomocy Społecznej.

Rada Zatrudnienia Socjalnego

Rada Zatrudnienia Socjalnego została powołana w 2016 r. i działa przy ministrze właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego. Członkowie Rady reprezentują wojewodów, podmioty zatrudnienia socjalnego oraz organizacje społeczne i zawodowe. Są powołani na trzyletnią kadencję.

Prace Rady, polegają między innymi na opiniowaniu projektów aktów prawnych, inicjowaniu zmian przepisów prawa w zakresie zatrudnienia socjalnego, przygotowywaniu ekspertyz dotyczących wybranych obszarów zatrudnienia socjalnego.

W 2016 roku Rada spotkała się dwa razy, przy czym podczas pierwszego posiedzenia zostały wręczone akty powołania dla członków RZS, natomiast podczas drugiego posiedzenia omówiono m.in. przepisy rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 maja 2016 r. w sprawie Rady Zatrudnienia Socjalnego; sposób procedowania przez Radę Zatrudnienia Socjalnego; zagadnienia promocyjne dotyczące funkcjonowania Rady; dyskutowano na temat zagadnień, którymi powinna zająć się Rada w pierwszym roku swojej kadencji, m.in. z zakresu promocji, problemów związanych z funkcjonowaniem CIS/KIS oraz korelacją ustaw; omówienie problemów, z punktu widzenia członków Rady, związanych z funkcjonowaniem podmiotów zatrudnienia socjalnego, dotyczących m.in.: ograniczenia dostępu do usług świadczonych przez centra i kluby integracji społecznej, wysokości świadczenia integracyjnego, doprecyzowania oraz wdrożenia minimalnego standardu usług reintegracji społecznej i zawodowej.

Radę obsługuje Departament Integracji i Pomocy Społecznej.

Rada do spraw Polityki Senioralnej

Jest to organ pomocniczy ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Obsługą Rady zajmuje się Departament Polityki Senioralnej.

Do zadań Rady do spraw Polityki Senioralnej należy:

- 1) monitorowanie opracowywania oraz realizacji programów polityki senioralnej w Polsce;
- 2) opiniowanie projektów programów kierowanych do osób starszych oraz innych instrumentów wsparcia osób starszych na lata 2014–2020;
- 3) opiniowanie projektowanych przez Departament Polityki Senioralnej rozwiązań na rzecz rozwoju systemu wsparcia osób starszych.

W 2016 r. rada spotkała się 2 razy – 18 maja 2016 r. oraz 4 listopada 2016 r. podczas posiedzeń zajmowano się m.in.:

- ustaleniem harmonogramu i zasad działania prac Rady,
- przedstawieniem projektu Założeń polityki społecznej wobec osób starszych 2030 opracowanego przez członków Zespołu ds. opracowania kierunków polityki społecznej wobec osób starszych,
- prezentacją Sprawozdania z realizacji Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020 za 2015 r.

W 2016 r. odbywały się także spotkania Zespołu ds. opracowania kierunków polityki społecznej wobec osób starszych, którego zadaniem jest opracowanie Założeń polityki społecznej wobec osób starszych 2030. Członkowie Zespołu obradowali podczas czterech spotkań w terminach: 15 czerwca 2016 r., 3 sierpnia 2016 r., 6 września 2016 r. oraz 11 października 2016 r. Zgodnie z zapowiedzą z inauguracyjnego posiedzenia Rady ds. Polityki Senioralnej, grono eksper-

tów rozpoczęło pracę nad oceną obecnego stanu sytuacji demograficznej oraz sformułowaniem oceny realizacji dotychczas realizowanych założeń długofalowej polityki senioralnej w Polsce. Wyniki przeprowadzonej diagnozy mają umożliwić wypracowanie dokumentu zawierającego ocenę i modyfikację dalszej polityki senioralnej do 2030 r., która będzie odpowiedzią na obecną i przyszłą sytuację demograficzną Polski.

Radę obsługuje Departament Polityki Senioralnej.

Krajowa Rada Konsultacyjna do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Rada jest organem opiniodawczo-doradczym Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, składającym się z przedstawicieli organów administracji rządowej, samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych.

Do zadań Rady należy w szczególności przedstawianie Pełnomocnikowi Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych m.in. propozycji przedsięwzięć zmierzających do integracji osób niepełnosprawnych, propozycji rozwiązań w zakresie zaspokajania potrzeb osób niepełnosprawnych, wynikających z niepełnosprawności, opinii do dokumentów przedkładanych Radzie przez Pełnomocnika, sygnalizowanie odpowiednim organom potrzeby wydania lub zmiany przepisów dotyczących sytuacji osób niepełnosprawnych.

V kadencja KRKON zakończyła działalność 30 września 2015 r. W 2016 r. w związku ze zmianami przepisów jej dotyczących, wprowadzonymi ustawą z dnia 19 lipca 2016 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1336). Zaistniała również konieczność przygotowaniem nowego rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 października 2016 r. w sprawie Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych (Dz.U. poz. 1786) zastępującego rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie sposobu i trybu działania Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych (Dz.U. poz. 1695).

Krajową Radę Konsultacyjną do Spraw Osób Niepełnosprawnych powołuje się na podstawie art. 42 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 2046, z późn. zm.).

Radę obsługuje Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Polska Rada Języka Migowego

Jest organem doradczym ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego stanowiącym forum współpracy na rzecz osób niesłyszących i niedosłyszących przedstawicieli organów administracji rządowej, samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych. podstawą funkcjonowania Polskiej Rady Języka Migowego jest *ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się* (Dz.U. poz. 1243, z późn. zm.).

Zadania Rady:

- 1) ustalanie rekomendacji w celu prawidłowego stosowania komunikacji migowej;
- 2) upowszechnianie i promowanie wiedzy o języku migowym poprzez wspieranie inicjatyw promujących rozwiązania na rzecz osób uprawnionych i upowszechniających rozwiązania wspierające komunikowanie się;
- 3) sporządzanie opinii o funkcjonowaniu przepisów ustawy, opiniowanie projektów dokumentów rządowych w zakresie dotyczącym funkcjonowania osób uprawnionych;
- 4) wskazywanie propozycji rozwiązań wpływających na funkcjonowanie osób uprawnionych, w tym związanych ze stosowaniem PJM, SJM i SKOGN.

W 2016 r. odbyło się pięć posiedzeń Rady. Rada prowadziła głównie prace nad rekomendacjami zmian legislacyjnych do *ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się* (Dz.U. z 2011 r. poz. 1243, z późn. zm.) oraz Raportem podsumowującym działalność pierwszej kadencji PRJM. Podjęła 6 uchwał w sprawie rekomendacji zmian legislacyjnych do *ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się* (Dz.U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1243, z późn. zm.) oraz m.in. uchwałę w sprawie definicji osoby uprawnionej, osoby przybranej, podmiotu zobowiązanego, a także zawarcia definicji tłumaczy języka migowego oraz tłumaczy-przewodników przysięgłych i rejestrowych, a także mowy uzupełnianej fonogestami, transliteratorów fonogestowych, mniejszości językowej głuchych i języka migowego oraz uchwałę w sprawie funkcjonowania w obrocie prawnym „osoby przybranej” w aspekcie osoby wspomagającej komunikację w języku migowym, uchwałę w sprawie edukacji osób głuchych i niedosłyszących, uchwałę w sprawie kształcenia akademickiego w zakresie polskiego języka migowego i innych środków komunikowania się, uchwałę w sprawie dostępności audiowizualnych usług medialnych dla osób z niepełnosprawnością sensoryczną w związku z projektem nowelizacji Dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych.

W strukturach Rady działały ponadto zespoły problemowe (powołane w 2013 roku): ds. certyfikacji tłumaczy i wykładowców języka migowego, ds. edukacji dzieci niesłyszących oraz ds. promocji języka migowego oraz ds. dostępności służby zdrowia dla osób niesłyszących.

Rada pierwszej kadencji, powołana w 2012 r., zakończyła swoją działalność z dniem 30 listopada 2016 r.

Radę obsługuje Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Krajowy Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej

4 października 2016 r. zainaugurował pracę prace Krajowy Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej (KKRES), będący organem pomocniczym ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego mającym zapewnić spójność działań w sferze publicznej związanych z obszarem ekonomii społecznej, zgodnie z postanowieniami Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej (KPRES). KKRES kontynuuje prace Zespołu ds. Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej powołanego zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów nr 141 z dnia 15 grudnia 2008 r.

Komitet składa się z przedstawicieli resortów oraz urzędów odpowiedzialnych za realizację polityki państwa w kluczowych dla ekonomii społecznej obszarach, reprezentantów samorządów wojewódzkich oraz przedstawicieli sektora ekonomii społecznej powoływanych spośród osób zgłoszonych przez co najmniej 10 organizacji pozarządowych lub podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 UDPPiW lub osobę prawną niedziałającą w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczającą całość dochodu na realizację celów statutowych, zrzeszającą co najmniej 10:

- organizacji pozarządowych lub podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 ww. ustawy,
- spółdzielni, o których mowa w ustawie z dnia 16 września 1982 roku Prawo spółdzielcze (Dz.U. z 2016 r. poz. 21, z późn. zm.).

W ramach KKRES funkcjonują następujące grupy:

- ds. Strategicznych i Programowych,
- ds. Prawnych,
- ds. Finansowych,
- ds. Edukacyjnych,
- ds. Monitoringu i Ewaluacji,
- ds. Koordynacji ekonomii społecznej w regionach.

Komitet obsługuje Departament Ekonomii Społecznej i Pożytku Publicznego.

Komitet Akredytacyjny do spraw systemu akredytacji oraz standardów usług i działania Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej

Podstawą prawną funkcjonowania Komitetu Akredytacyjnego do spraw systemu akredytacji oraz standardów usług i działania ośrodków wsparcia ekonomii społecznej, zwanego dalej „Komitetem”, jest zarządzenie nr 13 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 marca 2014 r. w sprawie powołania Komitetu Akredytacyjnego do spraw systemu akredytacji oraz standardów usług i działania ośrodków wsparcia ekonomii społecznej.

Do zadań Komitetu należy w szczególności proponowanie i opiniowanie standardów usług i działania ośrodków wsparcia ekonomii społecznej oraz kryteriów stosowanych przy ocenie wniosków o przyznanie akredytacji „AKSES”, występowanie do Ministra z wnioskiem o podjęcie działań monitorujących spełnianie standardów usług i działania wobec akredytowanego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej, jak również proponowanie tematyki badań i ekspertyz związanych z realizacją zadań Komitetu.

W skład Komitetu wchodzi m.in. przedstawiciele administracji rządowej, samorządu terytorialnego, sektora ekonomii społecznej oraz niezależni zewnętrzni eksperci specjalizujący się w obszarze instytucjonalnego wsparcia ekonomii społecznej. W spotkaniach Komitetu mogą uczestniczyć również inne osoby (z głosem doradczym), jeśli istnieje taka potrzeba m.in. za względu na poruszany temat lub niezbędna jest wiedza ekspercka z danej dziedziny.

W celu realizacji zadań Komitetu mogą być powoływane grupy robocze składające się z wybranych jego członków. Zasady i tryb powoływania oraz działania grup roboczych określa Regulamin Prac Komitetu. W 2016 r. trwały prace w następujących grupach roboczych: ds.

rozpatrzenia zastrzeżeń Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej wobec stwierdzenia przez Ministra Rodziny Pracy i Polityki Społecznej negatywnego wyniku procesu akredytacji, ds. przygotowania projektu kryteriów stosowanych przy ocenie wniosków o przyznanie akredytacji „AKSES”, ds. standardów i kwalifikacji pracowników OWES oraz ds. realizacji procesu akredytacji.

Komitet Akredytacyjny podejmował działania w zakresie m.in. ponownej weryfikacji akredytacji Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej, ogłoszenia i przeprowadzenia naboru wniosków o akredytację AKSES, weryfikacji standardów w zestawieniu w praktykę działania Ośrodków i realizacji projektów, współpracy w pozyskiwaniu informacji o działaniach OWES z ROPS.

W roku sprawozdawczym 2016 ogółem odbyły się 2 posiedzenia Komitetu Akredytacyjnego oraz przeprowadzono 31 głosowań w trybie obiegowym.

Komitet obsługuje Departament Ekonomii Społecznej i Pożytku Publicznego.

Komitet Sterująco-Monitorujący Programu FIO 2014–2020

Komitet Sterująco-Monitorujący Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020, jest kolegialnym ciałem powoływanym przez Ministra, którego zadaniem jest czuwanie nad efektywnością i jakością wdrażania Programu.

W skład Komitetu wchodzi przedstawiciele organizacji pozarządowych, administracji rządowej i samorządowej oraz Kancelarii Prezydenta. Najważniejsze funkcje Komitetu zostały określone w Programie. Należą do nich m.in.:

1. określanie priorytetowych działań Programu FIO;
2. rekomendowanie zmian dotyczących alokacji środków przewidzianych na poszczególne Priorytety Programu FIO;
3. określanie kryteriów strategicznych oraz współdecydowanie o tematyce podejmowanych działań o charakterze systemowym i programowym;
4. okresowe kontrolowanie postępu w zakresie osiągania szczegółowych celów, określonych w Programie FIO na podstawie informacji przedkładanych przez Instytucję Zarządzającą;
5. przedkładanie Instytucji Zarządzającej propozycji zmian Programu FIO ułatwiających realizację jego celów.

Komitet zebrał się w 2016 r. siedmiokrotnie. Przedmiotem jego prac było m.in. regulamin konkursu FIO 2017 oraz dyskusja nad celami priorytetami Programu FIO w kontekście priorytetowych zadań Rządu i Ministra oraz zalecań wynikających z kontroli NIK oraz audytu. Członkowie Komitetu dyskutowali także m.in. nad przyjęciem i zatwierdzeniem kryteriów strategicznych, tematów Komponentu Działań Systemowych oraz Komponentu tematycznego w Priorytecie 1 na 2017 r. Na posiedzeniach Komitetu prezentowane było również podsumowanie wdrażania konkursu w ramach P FIO w 2016 r.

Komitet obsługuje Departament Ekonomii Społecznej i Pożytku Publicznego.

II.4. Partycypacyjne tworzenie systemowych i programowych rozwiązań dotyczących problemów społecznych

II.4.1. Wzajemne informowanie się o najistotniejszych przedsięwzięciach poprzez wykorzystanie dostępnych kanałów komunikacji, umożliwiającą wspólną ich realizację bądź uczestnictwo – zespoły problemowe

Zespół Monitorujący ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Minister dokonał w 2014 r. wyboru Członków Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – II kadencja w związku z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (Dz. U. poz. 146), które jest wypełnieniem upoważnienia zawartego w art. 10f ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1390).

Zespół Monitorujący do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jest organem opiniodawczo-doradczym ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

W 2016 r. odbyło się 1 dwudniowe (2–3 czerwca) posiedzenie Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Posiedzenie poświęcone zostało analizie przepisów prawa w zakresie przeciwdziałania przemocy, planowanym zmianom do ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz opiniowaniu wniosków w ramach Programu Ośłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”.

Zespół do spraw Opracowania Rozwiązań w zakresie Poprawy Sytuacji Osób Niepełnosprawnych i Członków ich Rodzin

Zespół został powołany zarządzeniem nr 89 Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 sierpnia 2016 r. w sprawie Zespołu do spraw Opracowania Rozwiązań w zakresie Poprawy Sytuacji Osób Niepełnosprawnych i Członków ich Rodzin (M.P. 2016 r. poz. 850).

Do zadań Zespołu należy opracowanie:

- 1) analizy aktualnej sytuacji osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do edukacji, kultury, zatrudnienia oraz świadczeń zdrowotnych;
- 2) kompleksowych rozwiązań w zakresie poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin z uwzględnieniem postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1169);
- 3) propozycji rozwiązań legislacyjnych i systemowych mających na celu poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin.

W skład Zespołu wchodzi jako członkowie przedstawiciele dwunastu ministerstw oraz czternastu przedstawicieli różnych urzędów i instytucji, które uczestniczą w Zespole na prawach członka. W posiedzeniach Zespołu, mogą uczestniczyć, z głosem doradczym, osoby niebędące

członkami Zespołu, w szczególności eksperci, przedstawiciele innych organów administracji rządowej, jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, zajmujący się problematyką dotyczącą osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin, zaproszone przez przewodniczącego Zespołu.

Obsługę organizacyjną oraz kancelaryjno-biurową prac Zespołu zapewnia Ministerstwo (Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych).

W 2016 r. odbyły się trzy posiedzenia Zespołu (28 września, 26 października, 28 listopada 2016 r.).

Pierwsze posiedzenie miało charakter inauguracyjny i organizacyjny, podczas posiedzenia przyjęto regulamin Zespołu oraz ustalono plan jego pracy. Na kolejnym posiedzeniu przedstawiono informację o zrealizowanych bądź będących w realizacji postulatach zgłoszonych przez środowisko osób niepełnosprawnych i ich opiekunów – np. postulat dotyczący obowiązku przeznaczenia na zadania związane ze stosowaniem specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży środków w wysokości nie niższej niż zostały na te zadania naliczone w części oświatowej subwencji ogólnej, postulat dotyczący zapewnienia opiekunom osób niepełnosprawnych (dzieci oraz dorosłych) w razie śmierci podopiecznego albo utraty ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności osoby, nad którą sprawowana była opieka, otrzymania zasiłku dla osoby bezrobotnej na takich samych zasadach jak pracownicy tracący zatrudnienie oraz postulat dotyczący umożliwienia pobierania świadczenia pielęgnacyjnego przez każdego z opiekunów w przypadku rezygnacji z zatrudnienia, w sytuacji gdy w rodzinie jest więcej niż jedna osoba niepełnosprawna. Tematem trzeciego posiedzenia były kwestie kształcenia zawodowego osób niepełnosprawnych oraz rehabilitacji zawodowej, dostępu do edukacji.

Zespół Doradczy ds. Wdrażania Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa

Zespół Doradczy ds. Wdrażania PO PŻ jest organem pomocniczym wspierającym Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w realizacji Programu. W 2016 r. odbyły się łącznie 3 posiedzenia Zespołu: 25 lutego, 20 czerwca oraz 16 grudnia.

Posiedzenia były poświęcone przede wszystkim bieżącym zagadnieniom związanym z realizacją Programu, konsultacjom zapisów Wytycznych Instytucji Zarządzającej, regulujących zasady realizacji Programu (w ramach Podprogramu 2015 oraz Podprogramu 2016).

W skład Zespołu wchodzi obecnie 16 przedstawicieli organizacji pozarządowych (obok przedstawicieli m.in. ośrodków pomocy społecznej i przedstawicieli resortów oraz Agencji Rynku Rolnego).

Zespół do spraw wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych

Zespół do spraw wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych został powołany na mocy zarządzenia nr 26 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 sierpnia 2013 r. (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 27 i 38 oraz z 2016 r. poz. 7). Jest organem pomocniczym Ministra i pełni funkcję mechanizmu koordynacji prac Rady Ministrów nad wdrażaniem Konwencji, o którym mowa w art. 33 ust. 1 Konwencji. W skład zespołu wchodzi

przedstawiciele wszystkich ministerstw, a pracom przewodniczy Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych. Przewodniczący Zespołu może zapraszać do udziału w posiedzeniach Zespołu – zwłaszcza w charakterze ekspertów – inne osoby niż członkowie Zespołu, w szczególności reprezentujące poszczególne ministerstwa lub organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

W 2016 r. odbyło się 5 posiedzeń Zespołu. Podczas posiedzeń omawiano następujące tematy: działania MRPiPS w zakresie wspierania zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych, dostępność publicznych serwisów internetowych, współpraca poszczególnych resortów z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, dostępność budynków użyteczności publicznej, prace nad Strategią na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2017–2030. W 2016 r. w ramach Zespołu powstał podzespół ds. dostępności publicznych serwisów internetowych, którego celem jest dostosowanie portali internetowych administracji rządowej do standardu WCAG 2.0. Pracami podzespołu kieruje Ministerstwo Cyfryzacji. Materiały z posiedzeń Zespołu (protokoły i przedstawiane prezentacje) są publikowane na stronie Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych. W posiedzeniach Zespołu, na których poruszano tematykę dostępności serwisów internetowych, budynków użyteczności publicznej i współpracy poszczególnych resortów z organizacjami pozarządowymi brali udział przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

II.4.2. Wzmacnianie partnerstwa publiczno-społecznego

Jedną z wymienionych w art. 5 ust. 2 UDPPiW form współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi i administracją publiczną jest umowa partnerska określona w art. 28a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz porozumienia albo umowy o partnerstwie określonych w art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020.

Z kolei art. 14 ust. 2 UDPPiW umożliwia złożenie w trybie otwartego konkursu ofert oferty wspólnej na realizację zadania publicznego przez dwie lub więcej organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 UDPPiW. Forma ta (partnerstwo wewnątrzsektorowe) jest wykorzystywana przez organizacje pozarządowe w programach realizowanych w oparciu o przepisy dot. otwartego konkursu ofert np. P FIO czy ASOS. Możliwe jest także w ramach tych programów także partnerstwo nieformalne czy międzysektorowe.

II.5. Poprawa jakości konsultacji społecznych poprzez stosowanie technik konsultacji, zapewniających aktywny udział obywateli w tym procesie

II.5.1. Wprowadzenie regulacji wewnętrznych w MRPiPS dotyczących konsultacji społecznych

W MRPiPS wdrażano Zarządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 stycznia 2014 r. w sprawie zasad prowadzenia konsultacji publicznych dokumentów opracowywanych w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej.

Zakłada ono, że konsultacje muszą być prowadzone w sposób otwarty i powszechny oraz zapewniający dostęp do konsultowanych projektów dokumentów i możliwość wypowiedzenia się, przy uwzględnieniu zasad: dobrej wiary, powszechności, przejrzystości, responsywności, koordynacji, przewidywalności oraz poszanowania dobra ogólnego.

Konsultacje trwają nie krócej niż 21 dni, a do projektów dokumentów poddawanych konsultacjom dołącza się informację, wskazującą podstawowe reguły przeprowadzanych konsultacji oraz wskazującą ich przedmiot.

Konsultacje społeczne w MRPiPS odbywają się przy wykorzystaniu różnorodnych form konsultacji. Wykorzystywany jest zarówno Biuletyn Informacji Publicznej, jak i kieruje się dokument do wyselekcjonowanej grupy wyspecjalizowanych w danej tematyce organizacji. Odbywają się spotkania i warsztaty konsultacyjne, a także wykorzystywane są ciała opiniodawczo-doradcze. Wykorzystywane są także dedykowane portale internetowe: www.konsultacje.gov.pl, www.mamzdanie.gov.pl, www.ngo.pl, a także przez portale Ministerstwa: www.mrpips.gov.pl oraz www.pozytek.gov.pl. Nie jest powszechną praktyką podsumowanie procesu konsultacji raportem z konsultacji społecznych.

II.6. Tworzenie warunków dla rozwoju potencjału organizacji pozarządowych oraz współpracy z administracją publiczną

W 2015 r. miała miejsce nowelizacja UDPPiW. Nowelizacja pociągnęła za sobą konieczność wydania kilku rozporządzeń.

Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 sierpnia 2016 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań, zostało opublikowane 19 sierpnia 2016 r. w Dzienniku Ustaw (poz. 1300).

Przedmiotowe wzory mają zastosowanie do wszystkich zadań realizowanych w trybie otwartego konkursu ofert, o którym mowa w UDPPiW oraz do trybów nadzwyczajnych (poza konkursowych), o których mowa w art. 11a–11c ww. ustawy. Ponadto ramowy wzór umowy będzie miał również zastosowanie do zadań realizowanych w trybie, o którym mowa w art. 19a UDPPiW, zwanym trybem uproszczonym lub trybem małych dotacji.

Najważniejsze wprowadzone rozporządzeniami zmiany to:

- opracowano odrębny wzór oferty, umowy i sprawozdania właściwy dla zadań realizowanych w trybie art. 16a,
- zrezygnowano z konieczności podawania niektórych danych dotyczących np. daty wpisu lub rejestracji organizacji, numeru NIP i REGON oraz numeru wpisu do rejestru przedsiębiorców i przedmiotu działalności gospodarczej,
- wprowadzono możliwość oszacowania przez oferenta w kosztorysie zadania wartości wkładu rzeczowego w zakresie w jakim będzie on wykorzystany podczas realizacji zadania publicznego,
- wprowadzono szereg zmian o charakterze porządkowym wpływających na jasność i czytelność wzorów.

Jednocześnie w 2016 r. funkcjonował, powołany z dniem 9 listopada 2015 roku wraz z wejściem w życie nowelizacji UDPPiW, Fundusz Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego. Fundusz jest państwowym funduszem celowym, który powstał w celu wzmocnienia potencjału organizacji pożytku publicznego poprzez wyrównywanie ich szans. Udzielanie wsparcia organizacjom pożytku publicznego będzie następowało w trybie otwartego konkursu ofert. Dysponentem Funduszu jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

Przychodami Funduszu są:

- środki z 1% podatku niewydatkowane przez organizacje, które utraciły status pożytku publicznego,
- środki z 1% podatku wydatkowane na działalność organizacji inną niż pożytku publicznego,
- środki z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych przekazane przez organizację pożytku publicznego na rzecz innej organizacji pożytku publicznego nieuwzględnionej w wykazie Ministra.

Na koniec 2016 r. na koncie Funduszu znajdowało się 30 750,85.zł (stan na 31.12.2016 r.).

II.7. Wspieranie i rozwijanie aktywności obywatelskiej w ramach inicjatyw nieformalnych

Szereg spontanicznych i interesujących inicjatyw realizowanych jest w oparciu o społeczności lokalne. Realizowane są w ten sposób ważne dla wspólnoty lokalnej działania o charakterze misyjnym pozwalające obywatelom czuć realny wpływ na rozwiązywanie dotyczących ich problemów. Mogą one być prowadzone przez niesformalizowane grupy ludzi w ramach inicjatyw nieformalnych. Ich wsparcie jest jednym z kluczowych działań realizowanych w ramach Programu FIO 2014–2020. W 2014 r. zdecydowano o prowadzeniu tego zadania w formule regionalnej. W tym celu wyłoniono 17 operatorów, których zadaniem było wspieranie aktywności obywatelskiej na poziomie lokalnym.

W 2016 r. operatorzy kontynuowali swoje działania udzielając mikrodotacji młodym organizacjom pozarządowym oraz umożliwiając grupom nieformalnym realizację oddolnych inicjatyw. Dzięki temu wsparciu możliwa była realizacja projektów grup nieformalnych i samopomocowych. Ponadto lokalni liderzy otrzymywali wsparcie szkoleniowe. Działania w tej formule stymulowały tworzenie sieci społecznych oraz wzrost zaufania społecznego.

III. Środki finansowe przeznaczone na realizację Programu

Środki finansowe przeznaczone na realizację Programu w 2016 r. wyniosły 436,9 mln zł. W ewidencji księgowej MRPiPS nie znajdują się wydatki programów takich jak Resortowy Program Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej (w 2016 r. na Program przeznaczono 71,5 mln zł.) oraz Resortowy Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3

„MALUCH”, których ewidencja prowadzona jest na szczeblu województw (w 2016 r. na Program przeznaczono 151 mln zł.).

Nazwa programu/działania realizowanego w ramach Programu współpracy	Wartość środków przeznaczonych w 2016 r. na realizację programu/działania	Wartość środków przekazanych w 2016 r. na realizację programu/działania (w tym w %)	Liczba umów zawartych z organizacjami pozarządowymi w ramach danego programu w 2016 r.	Informacje dodatkowe
Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich 2014–2020	60 mln zł	56,42 mln zł (16,47%)	464	Liczba organizacji, którym została przekazana dotacja w 2016 r. – 469 (5 umów wspólnych) 32 970 991,67 zł (kwota przekazanych środków dotycząca umów z 2016 r.) 11 488 073,76 zł (kwota przekazanych środków dotycząca umów z 2015 r.) 11 962 845,59 zł (kwota przekazanych środków dotycząca umów z 2014 r.)
Rządowy Program na Rzecz Aktywności Osób Starszych na lata 2014–2020	40 mln zł	37,95 mln zł (11,09 %)	433	Liczba organizacji, którym została przekazana dotacja w 2016 r. – 450 (17 umów wspólnych)
Program Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – nowy wymiar 2020	4,3 mln zł	2,19 mln zł (0,64 %)	31	
Program wspierający rozwiązywanie problemu bezdomności	5,8 mln zł	5,8 mln zł (1,69 %)	55	Liczba organizacji, którym została przekazana dotacja w 2016 r. – 57 (2 umowy wspólne)
Program Operacyjny „Pomoc Żywnościowa” 2014–2020	198 mln zł	188,16 mln zł (54,92 %)	4	83 868 809,90 zł (kwota przekazanych środków dotycząca umowy z 2016 r.) 104 285 070,51 zł (kwota przekazanych środków dotycząca umowy z 2015 r.)
Program „Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi	2,9 mln zł	1,47 mln zł (0,43 %)	24	
Konkurs Inicjatyw Organizacji Pozarządowych „Wsparcie Aktywizacji Zawodowej Kobiet powracających na rynek pracy po urlopach macierzyńskich/wychowawczych lub po okresie opieki nad osobami zależnymi”	0,3 mln zł	0,3 mln zł (0,09 %)	10	Liczba organizacji którym została przekazana dotacja w 2016 r. – 12 (2 umowy wspólne)
Gwarancje dla młodzieży – konkursy na szczeblu centralnym współfinansowane z EFS (oś I)	60 mln zł	16,4 mln zł (4,79 %)	19	
Gwarancje dla młodzieży – konkursy na szczeblu centralnym współfinansowane z EFS (oś II)	8 mln zł	3,19 mln zł (0,93 %)	11	

Nazwa programu/działania realizowanego w ramach Programu współpracy	Wartość środków przeznaczonych w 2016 r. na realizację programu/działania	Wartość środków przekazanych w 2016 r. na realizację programu/działania (w tym w %)	Liczba umów zawartych z organizacjami pozarządowymi w ramach danego programu w 2016 r.	Informacje dodatkowe
Projekty systemowe współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego (Działanie 2.9 Rozwój ekonomii społecznej PO WER)	18,4 mln zł	18,4 mln zł (5.37 %)	-	Beneficjentem jest MRPiPS. Wydane zostały 2 decyzje Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o dofinansowaniu realizacji projektów.
Konkursy na realizację wsparcia w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) – Działanie 2.9 Rozwój ekonomii społecznej	22,6 mln zł	-	-	
Projekty systemowe współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego (Działanie 2.5 Skuteczna pomoc społeczna PO WER)	4,3 mln zł	-	-	Beneficjentem jest MRPiPS.
Konkurs w ramach II Osi priorytetowej Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji PO WER – Działanie 2.6 Wysoka jakość polityki na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych	12,3 mln zł	12,3 mln zł (3,59%)	1	
RAZEM	436,9 mln zł	342,58 mln zł (100%)	1051	

- różnica pomiędzy kwotą zaplanowaną na dany program/działanie a kwotą rzeczywiście przekazaną wynika z faktu, że plany obejmują również działania w ramach m.in. pomocy technicznej danego programu, która nie jest uwzględniana w przekazywanych dotacjach. Tabela nie zawiera również danych w zakresie programów takich jak Resortowy Program Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej oraz Resortowy Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH”, których ewidencja prowadzona jest na szczeblu województw.

IV. Podsumowanie

1. W zakres kompetencji Ministra wchodzi m.in. regulacje dotyczące współpracy administracji pozarządowej z organizacjami pozarządowymi, zawarte w UDPPiW oraz aktach wykonawczych.
2. Minister, podobnie jak inne organy administracji rządowej, zgodnie z art. 5b znowelizowanej UDPPiW, ma obowiązek przyjęcia rocznego bądź wieloletniego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi. Warto podkreślić, że program współpracy z organizacjami pozarządowymi Ministra został przyjęty jeszcze przed wprowadzeniem ww. przepisu, kiedy to przygotowanie takiego programu było dla ministrów i wojewodów fakultatywne.
3. Współpraca Ministra z organizacjami pozarządowymi realizowana jest w ramach wszystkich sfer pożytku publicznego wymienionych w art. 4 UDPPiW.

4. Minister prowadzi politykę współpracy z organizacjami pozarządowymi w realizacji wszystkich polityk publicznych, za które odpowiada. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w funkcjonowaniu w ramach MRPiPS 14 ciał opiniodawczo-doradczych i pomocniczych oraz zespołów.
5. Rozwinięta jest także współpraca o charakterze finansowym poprzez funkcjonowanie szeregu resortowych, bądź rządowych programów dotacyjnych (12 programów).
6. Należy szczególnie podkreślić działania wskazane w Rządowym Programie dla Rodzin Wielodzietnych. W Programie Karta Dużej Rodziny uczestniczy już ponad 376 tys. rodzin, z kart korzysta ponad 1 mln dzieci. Partnerem obsługi Programu jest organizacja pozarządowa. Dzięki zaangażowaniu do współpracy podmiotu, który od lat prowadzi działania na rzecz interesów społecznych i ekonomicznych rodzin wychowujących dzieci, w tym rodzin wielopokoleniowych opiekujących się seniorami, a w szczególności dużych rodzin, niewątpliwie wpłynie na poszerzenie kręgu podmiotów oferujących uprawnienia posiadaczom Karty. Także realizując zadania przewidziane w Programie współpracy, Minister skupił szczególną uwagę na działaniach skierowanych do rodziny. W Programie Fundusz Inicjatyw Obywatelskich jednym z kryteriów strategicznych były działania na rzecz rodziny, macierzyństwa i rodzicielstwa.
7. Departamentem wiodącym w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi jest Departament Ekonomii Społecznej i Pożytku Publicznego.

Rekomendacje

1. W 2017 r. w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi szczególne miejsce zajmą działania dedykowane wspieraniu rodziny.
 - a) Współpraca z organizacją pozarządową wybraną w ramach konkursu na organizację pozyskującą w 2017 r. partnerów Karty Dużej Rodziny – Związkiem Dużych Rodzin „Trzy Plus” ma na celu osiągnięcie możliwie najlepszej oferty dla rodzin wielodzietnych, dzięki pozyskaniu nowych partnerów Karty i wynegocjowanie zniżek, które realnie wpłyną na sytuację ekonomiczną tych rodzin. Rekomenduje się monitorowanie współpracy z wybraną organizacją pozarządową w celu ewaluacji konkursu w latach następnych.
 - b) Rozwój instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 poprzez zmiany prawne ułatwiające ich zakładanie – także przez organizacje pozarządowe, dofinansowanie do ich tworzenia oraz obniżenie opłat dla rodziców, specjalna edycja programu Maluch plus skierowana do podmiotów (w tym organizacji pozarządowych) tworzących lub zamierzających utworzyć żłobki i kluby dziecięce dostosowane do potrzeb dzieci niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki.
2. Rekomenduje się większe wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych do realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, pieczy zastępczej i adopcji. Obecnie zadania te realizowane są w większości przez podmioty publiczne, natomiast pożądanym byłoby, zwłaszcza w zakresie podaży usług, wykorzystanie podmiotów trzeciego sektora.

3. W kolejnych latach należy nadal wzmocniać działania dedykowane zwiększeniu aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych oraz aktywności społecznej osób starszych, przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu osób bezrobotnych.
4. Większy nacisk należy położyć na działania związane ze wzmocnieniem potencjału ekonomii społecznej.
 - a) Rekomenduje się wzmocnienie wykorzystania klauzul społecznych w zamówieniach publicznych, oraz uwzględnianie aspektów społecznych w postępowaniach prowadzonych poniżej progu określonego w ustawie Prawo zamówień publicznych.
 - b) Rekomenduje się wykorzystanie potencjału przedstawicieli sektora ekonomii społecznej w pracach koncepcyjnych, organach opiniotawczo-doradczych oraz procesach konsultacyjnych prowadzonych w Ministerstwie.